

ל'זון
מקור ראשון

ומי ירham על המתיימן

הונחה ועוזבה בבתי עולם ההיסטוריים בארץ

שוקי לבנון, עמ' 23-25

תובן העניינים

מדורדים

4

עוז עיורת / משה שמיר

6

היגיון בשיגעון / זאב גללי

28

מקורות ראשוניים / הרב יעקב מדן

38

לחם וגעגועים / מרסלה ששון

39

להיות בתמונה / אהרון דולב

40

אהבתית / לא

44

צפי שבועי
(לוח MISDERI הטלזיזיה)

46

מראה מקום / עירית שכטר-פיל

47

דיו כאן / דקל בנו

בשער: מיצב עוגום בכתי קברות עתיקים בארץ,
עם תקווה לשיפור (צלילום: אריק נידר)

26 האיש שידע יותר מדי

רם אורה ברו"ל, מי שהיה עובד הסוכנות האמריקאית לביטחון לאומי בתקופת מלחמת ים-הכיפורים, מגלה כי ידע על העיר כות צבאות ערבי למלחמה ימן ניכר לפני שפרצה המלחמה

30 הצייר היהודי הנצחי

עירית שכטר-פיל שחה ניקבת ערבי הימים הנוראים עם משה ברנסטיין, מן הציירים המרכזים בישראל - על השואה, האמונה והミסיד האמנתי בארץ

33 חסדו הנשבח של אהרון

ادر קיסרי פועל של אהרון אהרוןsson, מראשי ארגון המחרתת ניל"י, שה- רור ארץ-ישראל מעול השילטון הטורקי - הוציא עד היום בהשתתפותו וראשי הציונות דאו

36 להושיט את היד, לחת את הלב

טובה רקנטி שלוש מתנדבות בחדר המיוון בבית החולים 'איכילוב', מספרות על המニアים לנtinyה ללא תמורה ועל הסיפוק בעבודתן

42 פיטום לילה

דרור שקולניך
סיפור קצר

היה בתובן נ'ז'יקין'

קראתי בשיקחה את הראיון שער מל' נפהא עם המסתית מאה' קנסקה (דיאנון, מס' 11).
קנסקה קוצצת מוחומר הנדר ומשובча בו התבכרו הדמי
דעתות ואנשי רוח מהשורה והראשונה.
אומץ לבה ויושה ההגותי, הביאו את אנשי הרוח
הפסנדי-Յוציאליסטים ומאובני המשחה, לחייב אותה
ולחוימה. כך נהג הבלתי שולחן עם מי שלא הסכים לישור קו
מאיה קנסקה, אשמה מיהורת, מרתת ומעוררת כבוד.
אני מצפה למדור קבוע שללה ב'מקור ראשון'.
רביבה בן-זאב, גבעתיים

8 בגלל המלחמה היה

חנן אלפר הסוציאולוג עו אלמוג, מחבר הספר 'הצבר - דיאנון', מדבר על השפעת מלחמת ים-הכיפורים על צה"ל ועל החברה הישראלית לית בכלל

12 פתח לנו שער בעת נעילת השער

בעמי פרנקל
זכרונות והרהוריהם על מלחמת ים-הכיפורים

14 מיכל דניאל שנשימה עלולה לפרקה

מיכל דניאל מפגש מרגש עם שתי משפחות שכולות בארץ-הברית, משפחותיהם של שרה דוקר ומאתו איינפלד, שניהם צעירים יהודים שהיו בין קרובנות הפיגוע בקו 18 בירושלים

20 משוחרר את הדיסטודיה בקטן

אמנון שומרן אהרון בילו, מカリיש את כל ימיו לשיחור בתini נס שנהבו בפולין במן השואה, באמצעות גלוף מניאטורו

23 מנוחה לא שלימה

שוקי לבנון סייר בתי קברות עתיקים בארץ, מגלה תמונה קשה של הון-חה ועווה ארכות שנים

בגַלְלָה המִלְחָמָה ההַלְיאָה

"זו הייתה רעידת אדמה, בכל המובנים" – קובלע הסוציאולוג עוז אלמוג, מחבר הספר 'הצבר – דיוקן' "מלחמת יום-הכיפורים היה בתקופה בה הירא מיום מלחמת ששת הימים – מלחמת מים בחברה הישראלית, שלא שבה מאז להיות כשהיתה", הוא אומר, ומדבר על מיתוסים, שואה, חזרה בתשובה וסתירה

חנן אלפר

השער פגע בראשו ורואה בצה"ל – לב הוהות הדסרא-לי. למרות שהניצחון הצבאי במלחמת יום-הכיפורים היה מפואר בחורבה מזה של מלחמת ששת הימים – מכח-נת הסמלים והמיתוסים, משחו בסיסי ביוטו נשר. תחשוב על זה, חיל האוויר – 'אטוביים לטיס' – הוכח שוק על ירך בתחילת המלחמה. לפתח חדרו הערבים לשחק את תפקידם המוכר והפ-גינו כושר תחכום שלא היה מוכך לנו. גם לסוגרים לא היה לצה"ל מענה והולם. יתרה מזאת, כל התפיסה את צה"ל כצבא הצוער מניצחון אליו ניצחון – התערערה.

"לפתחו נולר מושג חדש: חיל ישראלי נכנע. התמונה המפו-رسمת של כניעת לוחמי מזב המות, בה דרים חילאים ישראלים יושבים על הארץ, ללא נשך, אויל שוכחים, חילאים מצרים – אותם שהצטייר עדו עתה כבעלים גנולים שנשבחו בחילות סייני במלחמות ששת הימים – עומדים מעלהם בתנו-חת מנצחיהם – תמונה זה הפכה על פיה את כל התפיסות המקובלות, ושימשה למעשה אנט-תיה להטבות הצחננים ליד הכותל או לתמונה הדגשן הטובל בחעלה סואץ כשבשלקו מונך מעלה – תמונות שיטימלו את מלחמת ששת הימים.

"ובל נשכח, בשבי נפלו גם בעלי ודרגות גבוהות. כך נחשף ה'היבריס' – האגודה הסודית הבסיס שבח לתקה החבורה הישראלית. אנסים לא התעסקו בניצחון הצבאי, שהיה גדור על פי כל קנה מידה, אלא בעובדה שנתפסנו עם המכנסים למטה".

הדורר הוא ד"ר עוז אלמוג, יליד 1960, מוסמך בסוציולוגיה וביחסות ורדיופריה ומורה במכון עמק יזרעאל, לוחם בסיסיognיה מטכ"ל וDOB-SON (מל) בחיל המודיעין, איש התפרסם עס-עת ספרו 'צבר – דיוקן', הבוחן את מיתוס הצבר בחברה הישראלית.

הספר, שזכה לתגובה ולהתיחסויות רבות, מסקף את מסלולו האישי של אלמוג, אשר גודל בצל המיתוס הצבאי' (כnnenו של מפקד הקומנדו הימי ולאחר מכן מפקד חיל הים, אלוף זאב אלמוג) של ימי בין המלחמות, ואשר חוות ננער את תחושת 'המחלד' והקונספציה שכלה, במלחמות יום-הכיפור-

רים.

"מי שחווה את השבר במלוא עצמתו", אומר אלמוג, "הוא דרגן הבניינים הפיקוריים – הקצינים הוותרים אשר אל מול עיניהם נטו טורי השירות המצריים והסוריים, דודים בשלש-לוטיהם את הקונספציה', את עולם הערכיהם המישון, זה שמלפני המלחמה, ואת האמון בהםו באותו שבעדרו בערכיהם האלה, ובכל מי שמעל גיל 23".

"בספרו של אביגדור קהלני – 'עווז 77', וביתר שאת בספרו של יובל נריה – 'אש' (שניהם בעלי עיטור הגבורה), מתועדת

ציפורים נופלות הארץ

יש הוד מיוחד למלחמה, אפילו אתה נמצאת בהר הוכה. פגוי תוארה מתפוצצים. התותחים רעמו. שמעתי את שרויות הפגימות החזיות את חיל היללה. ואו דאיyi את נהג הוהליות י'צחק ל', טנוונט לביוווגה מבאר-שבע, צול אל תא הנגה, סוגר את המכסה מעליו. כאשר רכنت אל הקש שישב למטה, בתרוק הוהליות, לבקש מנו להיליף תדרים במכשור ולעלות על רשות אלוחות אורות, העפית מכת בנגה לא האמן-תי לומאה עני - יצחק והתבסס בתרוק התא, הרזיא מכיר פנס כיס ולאורו קרא... בלש. ואו, בתרוק מלחה סוערת. שאלתי אותו: "zych, מה אתה עושה?" הוא נאנח, החיק את אצבעו לסייע על העמוד שבנו נensus האקווי לפונדק שהואה בועט בדלתות המתוכנפות, ואמר בקהל שקט: "עוז, המלה-מה של מעלה לא מענית".

(מתוך 'ציפורים נופלים הארץ', מאט יגאל לב, 'מי אוקטובר' - כתבות מלחת ים-הכיפורים, בעידות מרדכי נאור וואב עמר, הוצאת 'מערכות', 1974)

או מתחווים כקו רק החולש על גבעות החול, שאפשר לראות מהן את הבקשה הדרומי של האגם המר הקטן ולהשקייה לעבר תעלת סואץ... שקעת עייף במושב המכוני. זו המלחמה השלישית שאין יוצא אליה. ובפעם דראשנה מפוכה, לא נישא על גלי ההתרgestה כמו ב'קדש' ב-1956, או מונע על כנפי התהילה כמו במלחמות ששת הימים. עיפויות שהתקצתה בקד-אי: "אלוחים אדרים, עד פעם, שב מלחתה, עד מת'י..."

יש לי די טוב, סרי, עוז שמו. דומני שהוא מקיבוץ שעיר גולן. גבר, שעיר גם את מלחתה השורוד. עניים שופעת טב לב, כחפיים מזוקת, סבלנות לאין קץ.

"אתה יורע", סייפר לי, "מייד אחרי שתת הימים חורי מקרבות גגון, ואורתה להברים נמשך, די, הכל גמור. כזו את התעלות. סייגו את הבונקרים. סלקו את גדרות התיל. המלחמות ואזרחות נסת'ינו..."

אני זכר קרב לילא. מי שרואה קרב לילא, יודע עד כמה יש בו הור צירוי. המקלעים יורדים סרטי כדורים זהרים. פצצות ורנן מעילות שלחכת אדרומה ועשן שוחר. המולה. כן, בלילה יש

הלל מモצב המזה

מנחם מיכלסון

הלל

מחזב המזה

"...ריה וריה של אבך שריפה עומר באוויר. שקט מסביב. שקט לאחרי הסערה. אולי שקט שלפני הסערה. כמו בכלום מסויים. עניי של הלל תרות סביב. רואה את הברה, וכולם פרועי שיער, ווфи וכן על פניהם. הלחימה בוגעתה של מזוב המזה, בדורות תעלת סואץ, ממש שמונה ימים רצוי-פים, עשרים וארבע שעות ביום, נתגה בהם את אותן התייה. 42 חיילים החלו את המלחמה הנוראה ההייה, רק 16, הלל ביןיהם, יצאו ללא פגע, לחמו עד שהפיקוד הורה להם להפסיק. נע, כי לא היה כל סיכוי."

"הלל כובש את פניו בקטיפת הארגמן של ספר התורה, שאותו הוא לזכך המזוב. מתחילה לפסוע לעבר הסירות המכמתינות במים לשביים. והוא והספר כמו גוף אחד. רומה, כאילו לפני המנהה הקטן והעוגם הולך ספר תורה עס רגלי-ים. הלל מתחילה לפסוע אל צמתת היי - והצלמים מבוקים במצלמותיהם את התמונה שהיתה לסמל המלחמה ההייה, מלחת ים-הכיפורים".

מילים אלה לקוחות מגב הספר 'הלל מモצב המזה' מאת מנחם מיכלסון (הוצאה 'יריעות אחורונית' וספרית בית אל', 1997) המתאר את היו ששל הלל אונסדורפר, בן תל-אביב שלמד בישיבת 'בני עקיבא' ברעננה; נחלאי שהזב ב��ת התרבות במלחמות ים-הכיפורים, התפרסם כמי שובל בשבי המצרי כשהוא מאמין לאילו את ספר תורה שנטל מון הומו-כב הכנני, וחדר מן השבי מחוץ ומגובש ב نفسه.

לאחר מכן היה מפלימי ליזבז קשת ברמת-הגולן, והסמק לדבונת, והלך למלמד תורה במקומות hei פותח מוקובל: אילית. הוא שימש כרב הקיבוץ בית-רימון, עד שנפה ב'ג' בשבט תשנ"ג, 8 בפברואר 1993, בתאונת רוכבים בדרך הביתה, אל אשתו גאלית והמשת ילודם הקטנים.

עו אלמוג
מלחמות ים-הכיפורים
מסמלת את
תחילת שקעתה
של תנועת ה'עבדה'
ציילום: יוסי זילגר

הציונות שהכל נסלח לו - עבר בשלב מסוים תהליך של דה-מיסטי-פיזיציה שבסיומו הוצג לעניין העם כנואק וכגבב. "עקב כך, הצבא כולם ייעבור תהליכי של חילון ושל דה-מיתוי-לוגיזציה, מלחמת ים-הכיפורים מסמלת גם את תחילת שקי-עה. תה של תנועת 'העבודה'. הクリסה שסימלה את התනוננות המיםיסר,פתחה את הדרת לתנוננות המאה מח'ג'יסא ולתנו-עת 'גוש אמוני' מאיך גיסא. האוליגרכיה הישנה ירדה למטה-שה מן הבימה, ופינתה את הדרך לדורים החדשניים בהוויה החברה היהודית הישראלית. פתרתו של דוד בן-גוריון זמן קצר לאחר המלחמה, עשויה להמשתיל והמשתיל יולדם הקטנים.

"משם ואילך דבר לא חור להיות כשהיה. השירה, הפזמון, העיינות - הכל השתנה, נציג בעקבים עים יותר. הסטריה הפוליטית מחריפה. ההמודר הסולרי של לפני המלחמה, שמייצגו המובהק היה אפרים קישון, וכו' לענו לפוליטיים

ארך לעולם לא לאיידיאולוגיה - הפק אנדורניסטי. את מקומו

تفس המומר שחור, מ Kapoor ואבסודדי. לחת' בורות, המציגת

צד ישותי: מי מכיר כיוון את שמותיהם של חברי המטה?

"אני זכר עד יום את שמות לאופי המשנה הכללי, במלחמות

שבעה מלחמות ששת הימים - דמויתיהם הופיעו על מדבקות, על סיכות

שענדו לדש חולצותינו. הם היו אלופים תורתיי משמעו, ואו, עם

המלחמות, נחשפו כאלו פים בצלות ושם. הגנראלים הפקו בעקב-

בות המלחמה ממתו לבני אדם, ולאחר מכן - לפחות מבני

אדם. עיין ערך גורודיש. דמותו של משה דין עשויה אולוי

לשם דוגמה לתחילה שאותו עברה המנהיגות הצבאית הכבוי-

הה: ניבור פעולות התגמול, ניבור מבצע 'קדש', ילד הפלא של

בהתפות אחר משענת ציביה
יוטר מכו בר-לב

הגם שעיל פניו נראה ספרו של אלמוג, הבחן 'סוציאולוגיה'
מיוסדים וצפניט תרבותיים, כשייך בספר 'ניפוי המיתוסים'

